

Erasmus Universiteit Rotterdam
College van bestuur
Postbus 1738
3000 DR ROTTERDAM

Besluit **Besluit strekkende tot een positieve beoordeling van een aanvraag om accreditatie van de opleiding wo-master Fiscaal Recht van de Erasmus Universiteit Rotterdam**

Algemene gegevens

datum	Naam instelling	: Erasmus Universiteit Rotterdam
28 februari 2012	Naam opleiding	: wo-master Fiscaal Recht (60 ECTS)
onderwerp	Datum aanvraag	: 28 februari 2011
Definitief besluit	Varianten opleiding	: voltijd, deeltijd
accreditatie	Afstudeerrichtingen	: Internationaal Belastingrecht, Vennootschapsbelasting en Europees Belastingrecht
wo-master Fiscaal Recht	Locatie opleiding	: Rotterdam
Erasmus Universiteit Rotterdam	Naam VBI	: Quality Assurance Netherlands Universities (QANU)
(#4955)	Datum visitatie	: 22 en 23 september 2010
uw kenmerk	Datum VBI-rapport	: 2011
O.OO&S/RL/247.237	Aanvulling op VBI-rapport	: 8 en 24 november 2011
ons kenmerk		
NVAO/20120571/ND		

bijlagen

1

Beoordelingskader

Accreditatiekader bestaande opleidingen hoger onderwijs [wo-master] van de NVAO (Accreditatiekader; Stcrt. 2003, 120). Op grond van het toepasselijke Accreditatiekader wordt een opleiding beoordeeld aan de hand van zes onderwerpen, te weten: doelstellingen opleiding, programma, inzet van personeel, voorzieningen, interne kwaliteitszorg en resultaten.

Samenstelling QANU-panel

- prof. dr. C. Flinterman, honorair hoogleraar Rechten van de Mens, Maastricht University (*voorzitter*);
- prof. dr. C. Cappon, bijzonder hoogleraar Geschiedenis van het Notariaat, Universiteit van Amsterdam;
- prof. mr. N. Frenk, bijzonder hoogleraar Aansprakelijkheid en Verzekeringsrecht, Vrije Universiteit Amsterdam;
- prof. mr. J. Rinkes, hoogleraar Privaatrecht, Open Universiteit Nederland en bijzonder hoogleraar Europees Consumentenrecht, Maastricht University;
- prof. dr. J. van Tartwijk, hoogleraar Toegepaste Onderwijskunde, Universiteit Utrecht; I. Beulen LL.B., student Ma Nederlands Recht, Radboud Universiteit Nijmegen (*student-lid*).

Inlichtingen

Michèle Wera
+31 (0)70 312 23 31
m.wera@nva.o.net

Parkstraat 28 | 2514 JK | Postbus 85498 | 2508 CD Den Haag
P.O. Box 85498 | 2508 CD The Hague | The Netherlands
T + 31 (0)70 312 2300 | F + 31 (0)70 312 2301
info@nva.o.net | www.nva.o.net

Pagina 2 van 9 Prof. dr. J. Zwemmer, emeritus hoogleraar Belastingrecht, Universiteit van Amsterdam, was niet aanwezig bij het bezoek, maar heeft wel geadviseerd over de beoordeling van de opleiding.

Secretarissen QANU: drs. M. Truijens en drs. E. Jansen.

Aanvulling op VBI-rapport

Bij brief van 14 juli 2011 aan de instelling heeft de NVAO aanvullende informatie gevraagd over de beoordeling van de deeltijdse variant, de studielast, toetsing en beoordeling, verbetermaatregelen, het gerealiseerde niveau en het onderwijsrendement. De aanvulling op het VBI-rapport van 8 november 2011 is ontvangen op 10 november 2011. Een aangepaste versie is ontvangen op 24 november 2011. De NVAO heeft deze bijkomende informatie in haar oordeelsvorming betrokken.

Voorts heeft overleg plaatsgevonden over de uitkomsten van de beoordeling van het cluster Rechtsgeleerdheid op 3 november 2011 (met de visitatiecommissie), 19 december 2011 (met het disciplineoverleg) en 1 februari 2012 (rectorenoverleg). De uitkomsten van de diverse overleggen heeft de NVAO eveneens meegenomen in de besluitvorming.

Uit deze overleggen is de NVAO gebleken dat de opleidingen en de instellingen de hen betreffende opmerkingen en aanbevelingen van de visitatiepanels ter harte nemen. Dat geldt in het bijzonder het studiesucces, dat bij vrijwel alle opleidingen een aandachtspunt is. Ook is uit de visitatierapporten en de genoemde overleggen gebleken dat de opleidingen maatregelen nemen en gaan nemen om de hen betreffende aandachtspunten te adresseren. De visitatiepanels spreken hierover hun vertrouwen uit. De NVAO deelt dit.

Om het vertrouwen verder te schragen, is met de rectores van de desbetreffende universiteiten afgesproken dat de NVAO zal kunnen beschikken over de rapportages van de instellingen in het kader van de af te sluiten prestatieafspraken met de staatssecretaris. Deze prestatieafspraken betreffen ook het studiesucces van het onderwijsaanbod van de instelling. De NVAO adviseert de instelling om in deze rapportages ook te betrekken de opmerkingen van het panel rond het opleidingsprogramma. Dat is immers in belangrijke mate medebepalend voor het studiesucces.

Bevindingen

De bevindingen hebben betrekking op zowel de voltijdse als de deeltijdse variant van de masteropleiding Fiscaal Recht. Het onderwijs van de deeltijdse variant komt volledig overeen met het voltijdse onderwijs van de opleiding.

Doelstellingen opleiding

Het panel komt tot de volgende bevindingen en overwegingen.

Het panel stelt vast dat de domeinspecifieke eisen, hoewel breed geformuleerd, inzicht geven in de eisen gesteld door vakgenoten en de beroepspraktijk. De eindkwalificaties sluiten aan op het domeinspecifieke referentiekader. De profilering met drie afstudeer-richtingen (Internationaal Belastingrecht, Vennootschapsbelasting en Europees Belastingrecht) past goed binnen de omgeving waarin de opleiding wordt aangeboden (de nabijheid van de Rotterdamse haven) en komt duidelijk terug in de eindkwalificaties.

Pagina 3 van 9 Verder is de aansluiting van de eindkwalificaties op de beroepspraktijk mede gegarandeerd door de tegemoetkoming aan de door de Nederlandse Orde van Belastingadviseurs geformuleerde minimumeisen.

De eindkwalificaties sluiten aan bij de Dublin-descriptoren. Het panel kan zich ook vinden in de aangegeven relatie tussen de eindkwalificaties en de Dublin-descriptoren. De opbouw in moeilijkheidsgraad is eveneens adequaat weerspiegeld in de eindkwalificaties. Deze zijn ontleend aan de eisen van de internationale wetenschapsbeoefening en sluiten aan op de relevante beroepspraktijk. Ook is in voldoende mate sprake van een verbinding tussen het onderwijs, het onderzoek en het beroepenveld. Afgestudeerden beschikken over de kwalificaties om zelfstandig wetenschappelijk onderzoek te verrichten.

De NVAO stelt vast dat in het VBI-rapport deugdelijk en kenbaar is gemotiveerd op welke gronden QANU dit onderwerp positief heeft bevonden.

De NVAO beoordeelt derhalve het onderwerp 'doelstellingen opleiding' als voldoende.

Programma

Het panel komt tot de volgende bevindingen en overwegingen.

Het ontwikkelen van academische vaardigheden komt voldoende aan de orde in de opleiding. Studenten komen ook in voldoende mate in aanraking met actuele ontwikkelingen in de wetenschap. Verder legt de opleiding verbanden naar de actuele praktijk. Het panel is positief over de manier waarop studenten in de werkgroepen worden betrokken bij discussies in de (fiscale) literatuur.

Het panel stelt vast dat het programma in voldoende mate de studenten de mogelijkheid biedt om de eindkwalificaties te bereiken. Het panel is positief over de mondelinge verdediging van de masterscriptie als verplicht element bij de afsluiting van de opleiding en noemt dit een 'best practice' voor de Erasmus School of Law (faculteit).

Het panel waardeert de opbouw van het curriculum. In de masterfase wordt voortgebouwd op de verdiepende vakken uit de bacheloropleiding. De onderlinge afstemming van de vakken vindt plaats tijdens collegiaal overleg tussen de docenten.

De studielast is voldoende gespreid. Desgevraagd meldt de opleiding dat studenten gemiddeld 36,8 uur per week besteden aan een blok. De opleiding kent geen uitgesproken struikelvakken. Het panel acht de opleiding niet te licht. Voorts zet de opleiding zich in om het programma ook voor deeltijdstudenten studeerbaar te houden. Zo worden veel werkcolleges verzorgd in de avonden.

De inhoud en het niveau van het programma sluiten aan bij de kwalificaties van de instromende studenten. Het panel waardeert de aanscherping van de ingangseisen. Het panel heeft er begrip voor dat de faculteit de zogenaamde harde knip niet invoert in afwachting van een landelijk besluit. Wel verwacht het panel dat de kwaliteit en het rendement van de instroom verbeteren met de invoering van de harde knip. Het panel heeft verder geconstateerd dat het selectieproces voor de verschillende afstudeerrichtingen transparant verloopt.

Pagina 4 van 9 Het programma omvat 60 ECTS en voldoet daarmee aan de formele eisen voor een masteropleiding.

De opleiding hanteert het principe 'learning by doing': studenten leren de theorie toepassen in de praktijk. De opleiding werkt met groepen, zodat het onderwijs intensief en kleinschalig is. Toch kent de opleiding minder actieve deelname dan wenselijk. Het panel heeft al eerder vastgesteld dat de vaardigheden voldoende worden geoefend, maar adviseert niettemin om meer ruimte hiervoor te creëren in het programma.

Uit de aanvullende informatie blijkt dat het panel verscheidene toetsen en tentamens heeft bestudeerd. De tentamens zijn van voldoende niveau en de toetsen vormen in voldoende mate een afspiegeling van de stof. Verder heeft het panel vastgesteld dat in voldoende mate is gewaarborgd dat alle eindtermen worden getoetst.

Het panel is van mening dat de manier waarop de opleiding omgaat met toetsing en beoordeling, een 'best practice' is voor de faculteit. De tentamens komen op zorgvuldige wijze tot stand en door de controle van de onderwijsdecaan op alle tentamens, wordt de eenheid en continuïteit van de toetsing gewaarborgd. De presentatie door studenten ter verdediging van hun scriptie is volgens het panel een passend sluitstuk van de opleiding.

De NVAO stelt vast dat in het VBI-rapport en de aanvulling daarop deugdelijk en kenbaar is gemotiveerd op welke gronden QANU dit onderwerp positief heeft bevonden.

De NVAO beoordeelt derhalve het onderwerp 'programma' als voldoende.

Inzet van personeel

Het panel komt tot de volgende bevindingen en overwegingen.

Docenten volledig in dienst van de faculteit voldoen allen aan de minimeisen voor het doen van onderzoek en het publiceren daarover. Zij nemen ook deel aan verschillende facultaire onderzoeksprogramma's. Deze programma's zijn in de recente landelijke onderzoeksvisiteatie beoordeeld met gemiddeld 4,21 (op een 5-puntsschaal). Het panel waardeert de manier waarop de opleiding aansluiting zoekt bij de praktijk door gastdocenten uit het werkveld in te zetten.

Voldoende staf is aanwezig om de opleiding met de gewenste kwaliteit te verzorgen. De gemiddelde staf-studentratio is 1:37 voor alle afstudeerrichtingen van de masteropleiding. De opleiding is in enige mate afhankelijk van de inzet van gastdocenten en docenten die een deeltijdaanstelling hebben bij de faculteit. Juist hierdoor slaagt de opleiding in haar opzet om theorie en praktijk met elkaar te verbinden.

De faculteit beschikt over een helder en door het college van bestuur ondersteund beleid voor de didactische scholing van de docenten. Daarmee is gewaarborgd dat de docenten op didactisch gebied voldoende gekwalificeerd zijn om het onderwijs van de opleiding te verzorgen. Het panel ziet geen reden om aan te nemen dat het personeel onvoldoende organisatorisch gekwalificeerd is om het programma te realiseren. Wat de inhoudelijke kwalificaties van het personeel betreft, constateert het panel dat de studenten tevreden zijn over de kwaliteiten van hun docenten. Daar waar zich problemen voordoen, onderneemt de faculteit actie.

Pagina 5 van 9 De NVAO stelt vast dat in het VBI-rapport deugdelijk en kenbaar is gemotiveerd op welke gronden QANU dit onderwerp positief heeft bevonden.

De NVAO beoordeelt derhalve het onderwerp 'inzet van personeel' als voldoende.

Voorzieningen

Het panel komt tot de volgende bevindingen en overwegingen.

De materiële voorzieningen van de opleiding voldoen. Wel is er behoefte aan kleinere onderwijsruimten voor kleinschaliger en intensiever onderwijs. Het panel adviseert de faculteit om daarover afspraken te maken met andere faculteiten. Voorts constateert het panel dat de voorzieningen voor ICT een eigen en vooruitstrevend karakter hebben. Zo ontvangen studenten de tentamenuitslag ook per sms verstuurd wanneer zij na afloop van het tentamen het evaluatieformulier hebben ingevuld.

De inzet van een digitaal waarschuwingssysteem in de masterfase – een zogenoemd 'Late Warning System' – is in de ogen van het panel een efficiënte manier om inzicht te krijgen in de studievoortgang van studenten. Een eerdere aanvang van het scriptietraject zal naar verwachting ook bijdragen aan de begeleiding van studenten. Het panel waardeert de manier waarop de faculteit omgaat met studenten met een functiebeperking maar wellicht kan nog duidelijker worden gecommuniceerd over de mogelijkheden die de faculteit biedt.

De NVAO stelt vast dat in het VBI-rapport deugdelijk en kenbaar is gemotiveerd op welke gronden QANU dit onderwerp positief heeft bevonden.

De NVAO beoordeelt derhalve het onderwerp 'voorzieningen' als voldoende.

Interne kwaliteitszorg

Het panel komt tot de volgende bevindingen en overwegingen.

Alle vakken van de opleiding worden systematisch geëvalueerd. De faculteit hanteert streefdoelen die bij alle betrokkenen bekend zijn. Het panel refereert hier ook aan de stimulans – tentamenuitslag ook per sms – die de faculteit biedt voor het invullen van de evaluatieformulieren. Het panel is positief over de studentenpanels die al tijdens de lopende onderwijsperiode tot aanpassingen binnen een vak kunnen leiden. De opleiding kan deze evaluatiemethode structureel inzetten. Het panel meent dat hier wellicht een rol is weggelegd voor de opleidingscommissie.

De faculteit hanteert streefcijfers bij de evaluaties die zij uitvoert en onderneemt actie bij het niet halen van een streefcijfer. Het eerder genoemde studentenpanel is een goed voorbeeld van de manier waarop evaluaties leiden tot directe verbetermaatregelen. Verder waardeert het panel de curriculum-evaluaties die worden afgenomen, maar op curriculumniveau kunnen meer initiatieven worden genomen. Het panel onderkent dat de curriculum-evaluaties hebben geleid tot de aanpassingen in het vaardighedenonderwijs. De opmerkingen van studenten hadden echter aanleiding kunnen geven tot discussie. Het panel adviseert de faculteit dan ook om de resultaten structureel in te bedden in de kwaliteitszorgcyclus.

Pagina 6 van 9 De aanvulling op het VBI-rapport vermeldt dat tengevolge van een vakevaluatie de hoeveelheid stof van het vak Internationaal Belastingrecht in overeenstemming is gebracht met de omvang van het vak en dat de stof op een andere wijze is verdeeld over het aantal hoorcolleges. Naar aanleiding van de geconstateerde lange duur van het scriptietraject is ook het scriptievolgsysteem ingevoerd.

De verschillende belanghebbenden worden in voldoende mate betrokken bij de kwaliteitszorg van de opleiding. Niet alleen door vakevaluaties, maar ook op bestuurlijk niveau betreft de faculteit de studenten bij de kwaliteitszorg. Zowel het bestuur als de docenten nemen de mening van studenten serieus. Docenten zijn eveneens op verschillende manieren betrokken bij de kwaliteitszorg van hun opleiding onder andere via de opleidingscommissie.

De opleiding geldt als 'best practice' voor de manier waarop zij alumni betreft bij haar interne kwaliteitszorg. Alumni vinden het ook prettig om eens per jaar hun mening te geven over hun oude opleiding. Het beroepenveld is betrokken door de banden van de meeste docenten met het werkveld en door de verschillende samenwerkingsverbanden die de faculteit is aangegaan. Het panel steunt de wens van de faculteit om een beroepenveldcommissie in te stellen.

De NVAO stelt vast dat in het VBI-rapport en de aanvulling daarop deugdelijk en kenbaar is gemotiveerd op welke gronden QANU dit onderwerp positief heeft bevonden.

De NVAO beoordeelt derhalve het onderwerp 'interne kwaliteitszorg' als voldoende.

Resultaten

Het panel komt tot de volgende bevindingen en overwegingen.

De commissie heeft steekproefsgewijs twee masterscripties opgevraagd en beoordeeld (oordelen 6 of 6,5 en 8). Het panel kan zich vinden in de beoordelingen van de scripties. Elke scriptie wordt door twee docenten beoordeeld. Het panel is positief over de scriptieverdediging. Studenten moeten in een openbare zitting hun onderzoek mondeling presenteren en verdedigen tegenover een examencommissie van drie personen.

Rendementen in percentages kunnen nog niet betrouwbaar worden berekend. In de eerste masterjaren zijn daarvoor de totalen te gering; in de latere jaren zijn er nog te weinig resultaten. Wel vindt de opleiding dat studenten vaak te lang doen over de opleiding in het algemeen en de scriptie in het bijzonder. De opleiding verklaart dit onder andere door het ontbreken van een harde knip. Ook worden studenten tijdens hun studie vaak al benaderd door bedrijven. Docenten raden hun studenten aan om eerst hun studie af te ronden alvorens fulltime te gaan werken.

Het panel constateert dat de opleiding maatregelen – zoals aangescherpte ingangseisen – heeft genomen die eraan kunnen bijdragen dat masterstudenten hun opleiding sneller afronden. Het panel verwacht dat invoering van de harde knip de rendementen zal verhogen doordat studenten zich tijdens de masteropleiding niet meer hoeven bezig te houden met vakken uit de bachelorfase. Het panel staat ook positief tegenover de andere maatregelen die de faculteit heeft genomen om het rendement te verhogen. Zo heeft de scriptieverdediging een positief effect op de snelheid waarmee studenten hun scriptie

Pagina 7 van 9 afronden. De aanvulling op het VBI-rapport vermeldt verder nog het eerder genoemde scriptievolgsysteem.

Desgevraagd geeft het panel een nadere onderbouwing van haar positieve oordeel voor het facet Onderwijsrendement. Het panel herhaalt dat de faculteit zich bewust is van de lage rendementen en dat zij op diverse manieren actief en structureel maatregelen implementeert om de rendementen te verbeteren. Het panel constateert tevens dat de lage rendementen ook bij de rechtenopleidingen elders in het land een probleem zijn. Het panel meent dat de oorzaak van de lage rendementen niet louter kan worden toegewezen aan de faculteiten; het is een landelijk en zeer complex probleem. Evenals bij andere faculteiten beoordeelt het panel de faculteit niet louter op de lage rendementen, maar ook op de mate waarin de faculteit haar verantwoordelijkheid neemt en maatregelen implementeert om de rendementscijfers te verbeteren.

Dit alles in overweging nemende, heeft het panel vastgesteld dat de faculteit in voldoende mate actief beleid voert om de rendementen te verhogen.

De NVAO stelt vast dat in het VBI-rapport en de aanvullende informatie weliswaar uiterst matig maar op zich genoegzaam is gemotiveerd op welke gronden QANU dit onderwerp positief heeft bevonden. In elk geval vormen de lage onderwijsrendementen een knellend aandachtspunt voor de opleiding. De NVAO verwacht dan ook maatregelen ter bevordering van het studiesucces.

Niettegenstaande deze kritische kanttekening beoordeelt de NVAO het onderwerp 'resultaten' als voldoende vanuit het vertrouwen dat het panel heeft uitgesproken ten aanzien van de genomen en te nemen verbetermaatregelen.

Pagina 8 van 9 **Besluit**

Op grond van het voorgaande besluit de NVAO dat accreditatie wordt verleend aan de wo-master Fiscaal Recht (60 ECTS; varianten: voltijd, deeltijd; locatie: Rotterdam) van de Erasmus Universiteit Rotterdam te Rotterdam. De opleiding kent de volgende drie afstudeerrichtingen: Internationaal Belastingrecht, Vennootschapsbelasting en Europees Belastingrecht. Ingevolge het bepaalde in artikel 5a.10, tweede lid, van de WHW heeft de NVAO het college van bestuur van de Erasmus Universiteit Rotterdam te Rotterdam in de gelegenheid gesteld zijn zienswijze op het voornemen tot besluit van 1 februari 2012 naar voren te brengen. Bij e-mail van 24 februari 2012 heeft het college van bestuur ingestemd met het voornemen tot besluit.

Dit besluit treedt in werking op 7 maart 2012 en is van kracht tot en met 6 maart 2018.

Den Haag, 28 februari 2012

Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie

Guido Langouche
(vicevoorzitter)

Tegen dit besluit kan op grond van het bepaalde in de Algemene wet bestuursrecht door een belanghebbende bezwaar worden gemaakt bij de NVAO. De termijn voor het indienen van bezwaar bedraagt zes weken.

Pagina 9 van 9 **Bijlage: Overzicht van beoordelingen door het panel**

Onderwerp	Facet	Beoordeling door VBI	Beoordeling door VBI
		<i>voltijd</i>	<i>deeltijd</i>
1. Doelstellingen	1.1 domeinspecifieke eisen	V	V
	1.2 niveau master	V	V
	1.3 oriëntatie wo	V	V
Beoordeling onderwerp		V	V
2. Programma	2.1 eisen wo	V	V
	2.2 relatie doelstellingen – programma	V	V
	2.3 samenhang programma	V	V
	2.4 studielast	V	V
	2.5 instroom	V	V
	2.6 duur	voldaan	voldaan
	2.7 afstemming vormgeving en inhoud	V	V
	2.8 beoordeling en toetsing	G	G
Beoordeling onderwerp		V	V
3. Inzet personeel	3.1 eisen wo	V	V
	3.2 kwantiteit personeel	V	V
	3.3 kwaliteit personeel	V	V
Beoordeling onderwerp		V	V
4. Voorzieningen	4.1 materiële voorzieningen	V	V
	4.2 studiebegeleiding	V	V
Beoordeling onderwerp		V	V
5. Interne kwaliteitszorg	5.1 evaluatie resultaten	V	V
Beoordeling onderwerp	5.2 maatregelen tot verbetering	V	V
	5.3 betrokkenheid medewerkers, studenten, alumni en beroepenveld	G	G
		V	V
6. Resultaten	6.1 gerealiseerd niveau	V	V
	6.2 onderwijsrendement	V	V
Beoordeling onderwerp		V	V
Eindoordeel		Positief	Positief

De facetten krijgen het oordeel onvoldoende (O), voldoende (V), goed (G) of excellent (E), met uitzondering van het facet "Duur" (2.6), waarvoor geldt: "voldaan" of "niet voldaan". De onderwerpen krijgen het oordeel voldoende of onvoldoende